

РЕЦЕНЗИЯ

за присъждане на образователна и научна степен “доктор” в Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2 Психология /Педагогическа и възрастова психология/, на докторант на самостоятелна подготовка към Катедра „Психология“ при ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Ставрола-Вера Стрихнув, разработила дисертационен труд с тема: **"СОЦИАЛНИ НАГЛАСИ КЪМ УЧЕНИЦИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ И УЧЕНИЦИ-МИГРАНТИ"**

Научен ръководител: *проф. д-р Людмил Кръстев, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Философски факултет, Катедра ”Психология”.*

Член на научно жури: *проф. д-р Даниела Христова Тасевска, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”, Философски Факултет, Катедра „Психология”*

1. Данни за дисертанта.

Докторантката Ставрола-Вера Стрихнув е родена и живее в Гърция. Средното си образование придобива през 2009 г.

Непосредствено след това се обучава и дипломира в *Егейски университет в специалност Науки за предучилищно образование и планиране в образованието.*

По-късно надгражда бакалавърската си образователна степен като се обучава *първо в магистърска програма във ФНПП на СУ „Св. Климент Охридски“ – по специалност Специална педагогика и второ в образователна програма Интеркултурно образование към Педагогически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“.*

Ставрола-Вера Стрихнув има богат, но достатъчно фокусиран към

работата с деца и ученици професионален опит, както следва:

- *обучител-артист с 5-8 годишни деца, в туристическа агенция;*
- *възпитател в диагностичен център, към Министерство на образованието и религиите в Гърция;*
- *учител в детска градина по-специално - Специален учител/Интеграция на ученици със специални образователни потребности.*

По силата на придобитите професионални умения докторантката е дръзнала да тества своята професионална ориентация в предприемаческото решение да организира частна детска градина.

2. Данни за докторантурата.

От прегледа на депозираната от докторанта документация не се установяват пропуски.

Съобразно възприетите правила и действащата нормативната база тя е изготвила Автореферат на български език, макар че обучението ѝ е в докторска програма на английски език.

3. Данни за дисертацията и автореферата.

Избраният за дисертабилно концептуализиране дискурс е обвързан с анализа на социалното приемане, адаптиране и социализация на ученици със специални образователни потребности, включително и на ученици-мигранти.

Акцентът е върху влиянието на нагласите на обществото спрямо различието на тези социални групи. Това прави актуалността на дисертационния труд научно самостоятелна и социално автентична.

Мотивацията за работа по формулираната тема се основава на професионалните интереси и наблюдения на докторантката. В своята научна ориентация тя декларира отправната си позиция, че за да се

осъществяват процесите на социално приемане и интегриране на различните ученици, е необходимо да се променят стереотипите не само на представителите на образователната система но и на и обществото, като цяло.

Дисертационният труд е разположен върху 175 стандартни страници и е структуриран в Увод, четири основни глави с подглави, Заключение, Използвана литература и приложения.

В *Библиографския списък* са коректно описани 226 източника, само и английски език, които имат пряка връзка с научното обследване на избраната проблематика. От прочита на научната разработка констатирам, че не всички научни публикации от библиографската справка фигурират в теоретичното изложение на дисертационния труд.

В *Увода* напълно логично докторанта Ставрола-Вера Стрихнув презентира научните си основания за анализ на проблема като разгръща социалната му значимост, чрез формулирането на целта на разработката в конкретиката на изследване типа на социалните нагласи спрямо учениците мигранти и учениците със специални образователни потребности и в каква степен тези нагласи отразяват обективно възприятията на хората за тях.

В *Първа глава* означена като „**Теоретична част**”, докторанта Ставрола-Вера Стрихнув преминава към научно изясняване на феномена „ученици със специални образователни потребности“ като предлага детайлен анализ на неговите проявления и разкрива утвърдените в образователната практика интервенции, които на функционално равнище служат за постигане на социалната интеграция на учениците със СОП.

Със същата дълбочина е поставен на фокус и проблемът на социалната интеграция на учениците-мигранти. Докторанта Ставрола-Вера Стрихнув, акцентира анализа тук върху темата за чуждия произход и за билингвистичните проблеми на учениците мигранти при включването им в

гръцката образователна система. Тя презентира на съдържателно ниво педагогическата технология на интеркултурното образование в Гърция.

Поощрявам опита на докторанта Ставрола-Вера Стрихнув да финализира научната си позиция чрез съответни изводи и на тази база да ориентира научния анализ в Първа глава към сравнителното изследване на обществените нагласи спрямо тези две различни социални групи ученици.

Във **Втора глава** означена като „**Методология**“ докторанта Ставрола-Вера Стрихнув представя едно цялостно планирано изследване, организирано съответно в научната конкретика на цел, задачи, хипотези, предмет, обект, методически инструментариум, етапи на провеждане, етични въпроси.

В научното изследване са привлечени 900 респонденти (*ученици, родители и учители, групирани по възраст, пол, по етнически характеристики, по специфични потребности.*), факт който автоматично го ранжира като репрезентативно или представително.

В **Трета глава** означена като „**Резултати**“ докторанта Ставрола-Вера Стрихнув презентира графично и таблично резултатите от проведените емпирични изследвания, разпределени като последователно са представени тези на родителите, на учителите и на учениците за двете целеви групи – ученици-мигранти и ученици със специални образователни потребности. Статистическата обработка на данни е подходящо подбрана.

В **Четвърта глава** означена като „**Дискусия**“ докторанта Ставрола-Вера Стрихнув се насочва към обстоен критичен коментар на получените резултати, като го обвързва с действащите в Гърция образователни политики по социалната интеграция на ученици със СОП и ученици-мигранти.

Като смислов компонент на дисертационния труд в своето **Заклучение** докторанта Ставрола-Вера Стрихнув аналитично обобщава, статуса на изследвания проблем и извежда основната си констатация, че

негативните социални нагласи към учениците-мигранти са много по-изявени, спрямо учениците със специални образователни потребности.

Авторефератът напълно съответства на дисертационната разработка и в синтезиран вид презентира основните моменти от съдържанието на дисертацията.

4. Научни приноси.

1. Теоретично обосновани са основните обяснителни модели за типа на социалните нагласи на гръцкото общество спрямо учениците със специални образователни потребности и учениците-мигранти.

2. Идентифицирани са базови маркери на отрицателните нагласи спрямо учениците със СОП и ученици-мигранти, от страна на родители, учители, съученици.

3. Проведеното емпирично изследване може да бъде разширено и използвано за изграждане на превантивна програма спрямо негативните социални нагласи в контекста и на българска извадка.

4. Получените на емпирично равнище данни разкриват възможности за целенасочена работа спрямо стереотипното и предразсъдъчно мислене относно негативните нагласи към ученици със специални образователни потребности и към ученици-мигранти.

5. Бележки, въпроси, препоръки.

Редно е в дисертационния труд да се дефинира научната категория „нагласа“.

Откроявам като пропуск и липсата на **Списък с приноси** в Автореферата.

6. Публикации и участия в научни форуми.

Докторанта Ставрола-Вера Стрихнув има 6 издадени научни статии,

които са релевантни на темата на дисертационното изследване и са публикувани в престижни специализирани издания. Тя е участвала в научни форуми, близки до избраната от нея тема на дисертацията.

7. Заключение.

Въз основа на критичния прочит на дисертацията на Ставрола-Вера Стрихнув на тема: **„СОЦИАЛНИ НАГЛАСИ КЪМ СТУДЕНТИ СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ И СТУДЕНТИ-МИГРАНТИ”** давам ПОЛОЖИТЕЛНА оценка за научната разработка и предлагам на членовете на научното жури да присъдят на Ставрола-Вера Стрихнув - докторант в свободна форма на обучение към ЮЗУ „Неофит Рилски“, образователната и научна степен **„ДОКТОР”** в област на висше образование: 3. Социални, правни и стопански науки, Професионално направление: 3.2. Психология /Педагогическа и възрастова психология/.

8.12.2020г.
Гр. В. Търново
(Тасевска)

Подпис:
(проф. д-р Даниела

REVIEW

for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education: 3. Social, economic and legal sciences, Professional field: 3.2 Psychology / Pedagogical and age psychology /, a doctoral student in independent training at the Department of Psychology at SWU " Neofit Rilski "- Stavrola-Vera Strihnuv, developed a dissertation with the topic: "SOCIAL ATTITUDES TO STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS AND MIGRANT STUDENTS "

Supervisor: Prof. Dr. Lyudmil Krastev, SWU "Neofit Rilski", Faculty of Philosophy, Department of Psychology.

Member of the scientific jury: Prof. Dr. Daniela Hristova Tasevska, VTU "St. St. Cyril and Methodius ", Faculty of Philosophy, Department of Psychology

1. Data for the dissertation.

Doctoral student Stavrola-Vera Strihnuv was born and lives in Greece. He acquired his secondary education in 2009.

Immediately after that he studied and graduated from the Aegean University, majoring in Preschool Education and Educational Planning.

Later he upgraded his bachelor's degree by studying first in a master's program at FNPP at Sofia University "St. Kliment Ohridski "- in the specialty of Special Pedagogy and second in the educational program Intercultural Education at the Faculty of Pedagogy of SWU " Neofit Rilski ".

Stavrola-Vera Strihnuv has rich, but sufficiently focused on working with children and students professional experience, as follows:

- *☒ trainer-artist with 5-8 year old children, in a travel agency;*

- *☒ educator in a diagnostic center at the Ministry of Education and Religions in Greece;*
- *☒ Kindergarten teacher in particular - Special teacher / Integration of students with special educational needs.*

Due to the acquired professional skills, the doctoral student dared to test her professional orientation in the entrepreneurial decision to organize a private kindergarten.

2. Doctoral data.

The review of the documentation submitted by the doctoral student does not reveal any omissions.

In accordance with the adopted rules and the current legislation, she has prepared an Abstract in Bulgarian, although her education is in a doctoral program in English.

3. Data for the dissertation and the abstract.

The discourse chosen for dissertable conceptualization is related to the analysis of the social acceptance, adaptation and socialization of students with special educational needs, including migrant students.

The emphasis is on the influence of society's attitudes towards the differences of these social groups. This makes the topicality of the dissertation scientifically independent and socially authentic.

The motivation to work on the formulated topic is based on the professional interests and observations of the doctoral student. In her scientific orientation she declares her starting position that in order to carry out the processes of social acceptance and integration of different students, it is necessary to change the stereotypes not only of the representatives of the educational system but also of society as a whole.

The dissertation is located on 175 standard pages and is structured in Introduction, four main chapters with subchapters, Conclusion, References and appendices.

The Bibliographic list correctly describes 226 sources, only English, which have a direct connection with the scientific examination of the selected issues. From the reading of the scientific work I find that not all scientific publications from the bibliographic reference appear in the theoretical exposition of the dissertation.

In the Introduction, logically, PhD student Stavrola-Vera Strihnuv presents his scientific grounds for analyzing the problem by developing its social significance by formulating the purpose of the study in the specifics of the study of the type of social attitudes towards migrant students and students with special educational needs and to what extent these attitudes objectively reflect people's perceptions of them.

In the First chapter, marked as "Theoretical part", the doctoral student Stavrola-Vera Strihnuv proceeds to scientific clarification of the phenomenon "students with special educational needs" by offering a detailed analysis of its manifestations and reveals the established interventions in educational practice, which serve to achieve of the social integration of students with SEN.

The problem of the social integration of migrant students is also focused on with the same depth. Doctoral student Stavrola-Vera Strihnuv emphasizes the analysis here on the topic of foreign origin and the bilingual problems of migrant students in their inclusion in the Greek educational system. It presents on a content level the pedagogical technology of intercultural education in Greece.

REVIEW

for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education: 3. Social, economic and legal sciences, Professional field: 3.2 Psychology / Pedagogical and age psychology /, a doctoral student in independent training at the Department of Psychology at SWU " Neofit Rilski "- Stavrola-Vera Strihnuv, developed a dissertation with the topic: "SOCIAL ATTITUDES TO STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS AND MIGRANT STUDENTS "

Supervisor: Prof. Dr. Lyudmil Krastev, SWU "Neofit Rilski", Faculty of Philosophy, Department of Psychology.

Member of the scientific jury: Prof. Dr. Daniela Hristova Tasevska, VTU "St. St. Cyril and Methodius ", Faculty of Philosophy, Department of Psychology

1. Data for the dissertation.

Doctoral student Stavrola-Vera Strihnuv was born and lives in Greece. He acquired his secondary education in 2009.

Immediately after that he studied and graduated from the Aegean University, majoring in Preschool Education and Educational Planning.

Later he upgraded his bachelor's degree by studying first in a master's program at FNPP at Sofia University "St. Kliment Ohridski "- in the specialty of Special Pedagogy and second in the educational program Intercultural Education at the Faculty of Pedagogy of SWU " Neofit Rilski ".

Stavrola-Vera Strihnuv has rich, but sufficiently focused on working with children and students professional experience, as follows:

- ☐ *trainer-artist with 5-8 year old children, in a travel agency;*
- ☐ *educator in a diagnostic center at the Ministry of Education and Religions in Greece;*

➤ □ *Kindergarten teacher in particular - Special teacher / Integration of students with special educational needs.*

Due to the acquired professional skills, the doctoral student dared to test her professional orientation in the entrepreneurial decision to organize a private kindergarten.

2. Doctoral data.

The review of the documentation submitted by the doctoral student does not reveal any omissions.

In accordance with the adopted rules and the current legislation, she has prepared an Abstract in Bulgarian, although her education is in a doctoral program in English.

3. Data for the dissertation and the abstract.

The discourse chosen for dissertable conceptualization is related to the analysis of the social acceptance, adaptation and socialization of students with special educational needs, including migrant students.

The emphasis is on the influence of society's attitudes towards the differences of these social groups. This makes the topicality of the dissertation scientifically independent and socially authentic.

The motivation to work on the formulated topic is based on the professional interests and observations of the doctoral student. In her scientific orientation she declares her starting position that in order to carry out the processes of social acceptance and integration of different students, it is necessary to change the stereotypes not only of the representatives of the educational system but also of society as a whole.

The dissertation is located on 175 standard pages and is structured in Introduction, four main chapters with subchapters, Conclusion, References and appendices.

The Bibliographic list correctly describes 226 sources, only English, which have a direct connection with the scientific examination of the selected issues. From the reading of the scientific work I find that not all scientific publications from the bibliographic reference appear in the theoretical exposition of the dissertation.

In the Introduction, logically, PhD student Stavrola-Vera Strihnuv presents his scientific grounds for analyzing the problem by developing its social significance by formulating the purpose of the study in the specifics of the study of the type of social attitudes towards migrant students and students with special educational needs and to what extent these attitudes objectively reflect people's perceptions of them.

In the First chapter, marked as "Theoretical part", the doctoral student Stavrola-Vera Strihnuv proceeds to scientific clarification of the phenomenon "students with special educational needs" by offering a detailed analysis of its manifestations and reveals the established interventions in educational practice, which serve to achieve of the social integration of students with SEN.

The problem of the social integration of migrant students is also focused on with the same depth. Doctoral student Stavrola-Vera Strihnuv emphasizes the analysis here on the topic of foreign origin and the bilingual problems of migrant students in their inclusion in the Greek educational system. It presents on a content level the pedagogical technology of intercultural education in Greece.

I encourage the attempt of PhD student Stavrola-Vera Strihnuv to finalize his scientific position through appropriate conclusions and on this basis to orient the scientific analysis in Chapter One to the comparative study of public attitudes towards these two different social groups of students.

In the Second Chapter, marked as "Methodology", PhD student Stavrola-Vera Strihnuv presents a comprehensively planned study, organized

respectively in the scientific specifics of purpose, tasks, hypotheses, subject, object, methodological tools, stages of implementation, ethical issues.

The research involved 900 respondents (students, parents and teachers, grouped by age, gender, ethnic characteristics, specific needs.), A fact that automatically ranks it as representative or representative.

In the Third Chapter, marked as "Results", the doctoral student Stavrola-Vera Strihnuv presents graphically and tabularly the results of the empirical research, distributed as consecutively presented those of parents, teachers and students for the two target groups - migrant students and students needs. Statistical data processing is appropriately selected.

In the Fourth Chapter, marked as "Discussion", the doctoral student Stavrola-Vera Strihnuv focuses on a detailed critical comment on the results obtained, linking it with the current in Greece educational policies for the social integration of students with SEN and migrant students.

As a semantic component of the dissertation in his Conclusion, PhD student Stavrola-Vera Strihnuv analytically summarizes the status of the researched problem and concludes that the negative social attitudes towards migrant students are much more pronounced than students with special educational needs.

The Abstract fully corresponds to the dissertation and in a synthesized form presents the main points of the dissertation content.

4. Scientific contributions.

1. The main explanatory models for the type of social attitudes of Greek society towards students with special educational needs and migrant students are theoretically substantiated.

2. Basic markers of negative attitudes towards students with SEN and migrant students, by parents, teachers, classmates have been identified.

3. The conducted empirical research can be extended and used to build a preventive program against negative social attitudes in the context of the Bulgarian sample.

4. The data obtained at the empirical level reveal opportunities for purposeful work against the stereotypical and prejudiced thinking about the negative attitudes towards students with special educational needs and towards migrant students.

5. Notes, questions, recommendations.

It is proper in the dissertation to define the scientific category "attitude".

I also highlight the lack of a List of Contributions in the Abstract.

6. Publications and participation in scientific forums.

Doctoral student Stavrola-Vera Strihnuv has 6 published scientific articles that are relevant to the topic of the dissertation research and are published in prestigious specialized publications. She has participated in scientific forums close to her chosen topic of the dissertation.

7. Conclusion.

Based on the critical reading of the dissertation of Stavrola-Vera Strihnuv on the topic: "SOCIAL ATTITUDES TOWARDS STUDENTS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS AND STUDENTS-MIGRANTS" I give the assessment PhD student in free form of education at SWU "Neofit Rilski", educational and scientific degree "DOCTOR" in the field of higher education: 3. Social, legal and economic sciences, Professional field: 3.2. Psychology / Pedagogical and age psychology /.

8.12.2020

Signature:

City. Veliko Tarnovo

(Prof. PhD Daniela Tasevska)